

Alphyddan

Den 27 april 1902 öppnades Jönköpings Turisthotell och någon gång under 1965 försvann Alphyddan. Men den uppstår inte första gången i Jönköping, utan 1901 då det är en Industri- och Slöjduitställning i Gävle.

Det vackra huset är utställningshall för Svenska Mosskulturföreningen, en landsomfattande förening, som tillkommit under sista delen av 1800-talet för att ta i anspråk de resurser som fanns i Sveriges mossar. Det är kanske inte allmänt känt men Småland är det landskap med mest mossmark i vårt avlånga land och därför kom man att förlägga sitt huvudkontor och sin utvecklingsavdelning till Jönköping. Kontoret och experimentsalarna låg vid Tullportsgatans östra sida, i hörnet till Föreningsgatan. Ja, det är Mosskulturföreningen, som är föreningen i Föreningsgatan. Denna storslagna förening deltog i utställningen i Gävle och byggde därför ett av de pampigaste husen på utställningen. Bild 1 visar Alphyddan långt innan den var påtänkt som sådan.

Bild 1 Mosskulturföreningens utställningspaviljong Gävle 1901

Några av grundarna till Stadsparken tyckte att det skulle vara lämpligt med en lite bättre restaurang i parkens närhet och startade AB Stadsparkens Turisthotell.

AB Stadsparkens Turisthotell ansökte om plats för att uppföra ett turisthotell med en första klassens restaurang på bergsplatån mitt emot lekplatsen (Stadsparksvallen). Postmästare Olsson, direktör Karnell var två av bolagsstiftarna. Andra kända namn var J G Sandwall, han med Sandwallska Gjuteriet (JMW) och Ernst Hartman, direktör i ölbranschen (Krönleins). Tillstånd gavs, utställningshuset i Gävle köptes upp och monterades ner, fördes på järnväg till Jönköping och där återuppfördes det. Det kom att få många namn. Nedan följer Nya Hotellet (bild 2), Restaurang Stadsparken (bild 3) och Turisthotellet (bild 4) och slutligen Alphyddan (bild 5)

Bild 2 Nya Hotellet postat 1904

Bild 3 Restaurang Stadsparken

Bild 4 Turisthotellet

Bild 5 Alphyddan

Alphyddan var en sommarrestaurang. Huset var inte vinterbonat, det var till exempel enkla fönster i stort sett i hela huset. Min syster berättade att hon en gång varit på Sylvesterbål, det hette så när man firade nyårsafton ute, och det var så kallt att de fick sitta med ytterkläderna på sig inomhus för att inte förfrysa. Detta var på 1950-talet. Nåväl, en del av Alphyddan brann 1963 och 1965 revs byggnaden, den ansågs inte gå att rädda. Det typiska tornet räddades dock av den driftige entreprenören Mats Hultgren, som ställer upp det på gården till June karosserier mellan Jönköping och Huskvarna.

Denne framgångsrike herre fick för sig att överta motellet Margrethehus utmed motorvägen vid Gränna och utsmyckade då motellet med Alphyddans torn. Det blev mycket populärt som diskotek på 1990-talet under namnet Submarine. Dock köpte en ny ägare stället, tog ner tornet (bild 7) och ersatte det med ett flygplan och döpte om motellet till Flygaren. (bild 6)

Bild 6 Margrethehus Gränna, omdöpt till Flygaren

Tornet förvisades till marken och där stod det sedan till 2010. Det lär nu finnas som tak på ett lusthus i en villaträdgård i Ödeshög. Det återstår bara att leta reda på det vid ett tillfälle.

Bild 7 Tornet till Alphyddan på en parkeringsplats i Gränna

Lennart Lindberg

